

Před návštěvou Rozumné návrhy uvítáme

**Už dávno
to řekl Gogol velký křest**

REVIZOR

*Host z nejmilejších
TVŮJ SOUČASNÍK*

**Významný den
Pracovní návštěva**

DIVADLO PETRA BEZRUČE
SCÉNA STÁTNÍHO DIVADLA OSTRAVA

PŘEKLAD ZDENĚK MAHLER

REŽIE JOSEF JANÍK

SCÉNA A KOSTÝMY MARTA ROSZKOPFOVÁ

HUDBA JIŘÍ BULIS

DRAMATURG MARTIN VELÍŠEK

HUDEBNÍ

NASTUDOVÁNÍ ALEXANDR ŠPUNDA

PŘEDSTAVENÍ ŘÍDÍ JARMILA PAULEROVÁ
NÁPOVĚDA MARTA VESELÁ

PREMIÉRA 5. PROSINCE 1987

VÍTÁME

Přátelské setkání

Největší a nejslavnější

Rozhodující trhák?

„Musíme vyhrát!“

Nesvádějme všechno na počasí

Mírné oteplení

Doladění v maličkostech

Pro upevnění kázně

Pozor na praporek

**Host
uvítání**

**Kam za sportem?
Přátelské setkání**

**Udělení čestného
doktorátu**

**Setkání
s hostem
Předána ocenění**

... proniknout k podstatě toho nesnadného

Napjatá situace Autorský večer

Recepce

Jmenování
nových generálů

Setkání se čtenáři

Stisk ruky Dobrá práce

Hledání pravdy
Za poznáním

Nestárnoucí nezmarové

OSOBY A OBSAZENÍ

Anton Antonovič Skvoznik — Dmuchanovský,
policejní direktor **MILAN SOVA**
Anna Andrejevna, jeho žena **ALENA TOMÁNKOVÁ**
Marja Antonovna, jeho dcera **PETRA JINDROVÁ**
Luka Lukič Chlopov,
školní inspektor **JAN ODL**
Jeho žena **DANUŠE ONDRÁČKOVÁ**
Amos Fjodorovič Ljapkin Ťapkin,
sudi **MILAN ŠULC**
Artëmij Filipovič Zemljanika,
kurátor chudinských ústavů **PAVEL HANDL**

Ivan Kuzmič Špekin, pošt mistr **VÍTĚZSLAV KRYŠKE**
Petr Ivánovič Bobčinský **BOHUSLAV ČVANČARA**
Petr Ivánovič Dobčinský **PAVEL TOMANKA**
Ivan Alexandrovič Chlestakov,
úředník z Petěrburgu **MILOSLAV ČÍŽEK**
Osip, jeho sluha **LUBOŠ ONDRÁČEK**
Štěpán Ivánovič Korobkin,
městská honorace **KOSTAS ZERDALOGLU**
Jeho žena **VĚRA JANKŮ**
Velitel policie **LADISLAV BRŮCKNER**
Svistunov, policajt **JAROSLAV KREJČÍ**
Miška, sluha u direktora **MIROSLAV KUDELA**
Číšník **JINDŘICH DVOŘÁK**
učitel hudby **ALEXANDR ŠPUNDA**
Četník **MARTIN VELÍŠEK**

Plnit co nejlépe poslání

Stále nové poznatky

Dnes už o semifinále

Zrcadlo scény

V zájmu rozkvětu

NA AKTUALNÍ TĚMA

Od myšlenek k činům

ovzduší vzájemné důvěry

Návštěva na staveništi

Souboje s překážkami

našima očima

Kdo stojí v pozadí

Už odcestoval Závěr pobytu

V roce 1832 neuveřejnil Gogol svou hru Vladimír III. stupně, protože se sám zalekl její kritičnosti. Po čase žádá svého přítele A. S. Puškina o námět pro hru. Puškin mu poskytl náměty pro hry Ženiši (později Ženitba) a Revizor. Gogol se rozhoduje pro komediální žánr a s optimismem tvrdí:

„ACH, SMÍCH JE VELIKÁ VĚC! NIČEHO SE TAK ČLOVĚK NEBOJÍ JAKO SMÍCHU“ (1935)

Jak velkou pravdu měl, se přesvědčil o rok později, po uvedení Revizora: „OHLAS, KTERÝ HRA VYVOLALA BYL VELIKÝ, BOUŘLIVÝ. VŠICHNI JSOU PROTI MNĚ. NADÁVAJÍ NA MOU HRU A HRNOU SE NA NI; NA ČTVRTÉ PŘEDSTAVENÍ NENÍ MOŽNÉ SEHNAT LÍSTKY . . . TEĎ TEPRV VIDÍM, CO JE TO BÝT AUTOREM KOMEDIÍ! STAČÍ NEJMENŠÍ NÁZNAK PRAVDY A UŽ SE PROTI TOBĚ BOUŘÍ NE JEDEN ČLOVĚK, ALE CELÉ VRSTVY. ČLOVĚKA ZLOBÍ, KDYŽ VIDÍ, ŽE JSOU LIDÉ PROTI NĚMU, AČKOLIV JE MILUJE BRATRSKOU LÁSKOU. NA SCÉNĚ SE OBJEVÍ PODVODNÍCI A VŠICHNI SE POHORŠUJÍ, K ČEMU UVÁDĚT NA SCÉNU PODVODNÍKY. AŽ SE ROZČILUJÍ PODVODNÍCI. ZARMUCUJE MĚ TAHLE NEVZDĚLANÁ NEDŮTKLIVOST, PŘÍZNAK HLUBOKÉHO A TRVALÉHO TMÁŘSTVÍ. ŘÍCI O PODVODNÍKOVÍ, ŽE JE PODVODNÍK, POVAŽUJÍ TIHLE LIDÉ ZA PODRÝVÁNÍ STÁTNÍHO APARÁTU; UKÁZAT NĚJAKÝ JEN TROCHU ŽIVÝ A PRAVDIVÝ RYS ZNAMENÁ V JEJICH VÝKLADU ZOSTUDIT CELÝ STAV A DÁT PROTI NĚMU DO RUKOU ZBRANÉ JINÝM A NEBO JEJICH PODŘÍZENÝM.“

Ohlas byl asi opravdu mocný, když sám car Nikolaj údajně prohlásil: „VŠICHNI DOSTALI, JÁ NEJVÍC“.

Gogolův přítel, herec Sčepkin, situaci přesně vystihl:

„JAK JINAK BY JI MĚLI PŘIJMOUT, KDYŽ POLOVINA Z NICH ÚPLATKY BERE A DRUHÁ DÁVÁ?“

Stejně jako nepochopení díla trápilo Gogola i jeho provádění v divadlech. Celkem šestkrát Revizora přepracoval, připojoval komentáře, zařizoval, ale představení, které by odpovídalo jeho představám, se nedočkal:

„NEJVÍCE SE MUSÍME STŘEŽIT TOHO, ABYCHOM NEUPADLI DO KARIKATURY. ANI U TĚCH NEJMENŠÍCH ROLÍ NESMÍ BÝT NIC PŘETAŽENÉHO NEBO TRIVIÁLNÍHO. NAOPAK. ČÍM MÉNĚ BUDE HEREC MYSLIT NA TO, ABY ROZESMÁL A ABY BYL SMĚŠNÝ, TÍM VÍCE SE PROJEVÍ SMĚŠNOST JEHO ROLE. SMĚŠNÉ SE PROJEVÍ SAMO ZEJMÉNA VE VÁŽNOSTI S NÍŽ SE ZABÝVÁ SVOU ČINNOSTÍ KAŽDÁ Z POSTAV, VYSTUPUJÍCÍCH V KOMEDIÍ.“

Nejvíce trápení mu přinesla postava Chlestakova, který byl neustále hrán jako elegantní floutek přesazený do komedie z tehdy módního vaudevillu.

„CHLESTAKOV NENÍ ŽÁDNÝ POSEL PROZŘETELNOSTI, NĚJAKÉ BOŽSKÉ SÍLY, ALE STEJNÝ HALAMA JAKO OSTATNÍ, NANEJVÝŠ VYSLANEC NAŠÍ KAŽDODENNÍ ABSURDITY.“ (A. SAVIOLLI 1970).

Jak přesná jsou tato slova, bohužel pro Gogola přišla pozdě.

„TO UŽ JE MŮJ OSUD. ABYCH BYL NA ŠTÍRU SE SVÝMI KRAJANY. TRPĚLIVOST! KDOSI NEVIDITELNÝ PÍŠE PŘEDE MNOU MOHUTNÝM ŽEZLEM. VÍM, ŽE MOJE JMÉNO BUDE, AŽ UMŘU, ŠTASTNĚJŠÍ NEŽ JÁ A MOŽNÁ, ŽE POTOMCI TĚCHTO MÝCH KRAJANŮ, S OČIMA VLAHYMA OD SLZ, PRONESOU SLOVA USMÍŘENÍ S MÝM STÍNEM.“

„ZE VŠEHO NEJZAJÍMAVĚJŠÍ BYLY ŘEČI, KTERÉ SE MEZI LIDEM ŠÍRILY BĚHEM GOGOLOVA POHRĚBU. SPOUSTY MYŠLENEK. VŠICHNI SE CHTĚLI DOPÁTRAT, JAKOU MÁ HODNOŠT. ČETNÍCI MĚLI ZA TO, ŽE JE TO NĚJAKÝ VÝZNAMNÝ HRABĚ NEBO KNÍŽE, NIKDO SI NEDOVEDL PŘEDSTAVIT, ŽE POCHOVÁVAJÍ SPISOVATELE, POUZE JAKÝSI DROŽKÁŘ TVRDIL, ŽE TO JE HLAVNÍ PÍSAŘ UNIVERSITY, NE TEN CO OPISUJE, ALE TEN, CO VĚDĚL, JAK SE MÁ PSÁT, I PANOVNÍKOVÍ, I GUBERNÁTOROVÍ, PROSTĚ VŠEM. (N. F. PAVLOV 1852, MOSKVA)

Nezapomenutelné
setkání Významný
Významné úkoly

Tisíce na dosah ruky
Mírný optimismus

Okouzlující O rajske zahradě
Vydařená generálka Dohrávky
S důvěrou do budoucna

Je potřeba hledat a nacházet

Barevné pozdravy

Na shledanou

Rozčarování

Dvě překvapení - každé jiné

Zátaž
Setkání
Návraty

Probuzení do nevládného dne

Malé nedopatření

FALEŠNÝ HRÁČ

NENADÁVEJ NA ZRCADLO,
KDYŽ MÁŠ HUBU KŘIVOU.

(Lidové přísloví)

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOL

Narodil se 1. dubna 1809 ve vsi Velké Sorončice v blízkosti Poltavy. Pocházel z národně citící šlechtické rodiny. Jeho otec Gogol-Janovskij psal básně a komedie v ukrajinštině. Od třinácti let Gogol studuje na gymnáziu. Působí také jako redaktor školského časopisu a hraje amatérsky divadlo. V roce 1828 odchází do Petrohradu, kde se chce stát nejdříve hercem, později úředníkem. Na čas odjíždí do Lipska. Po návratu, opět neúspěšně, se pokouší o kariéru vysokoškolského učitele historie na petrohradské universitě. Od roku 1835 se věnuje výhradně literatuře. Po uvedení Revizora (1836) odjíždí do Itálie, kde žije následu-

jících dvanáct let. Po nepříznivém ohlase svého díla stále více inklinuje k náboženství. Vykonává vysilující pouť do Jeruzaléma. Jeho fyzické i duševní zdraví je nalomené. Vrací se do vlasti. Vystřídá Oděsu, Petrohrad a Moskvu, kde 4. března 1852 umírá. První literární pokusy Gogola spadají do studentských let. Skutečným debutem však bylo vydání cyklu povídek z Ukrajiny – Večery na samotě u Dikanky. Nad romantickým laděním pak stále silněji vítězí realistický, později groteskní až fantaskní způsob traktování. Gogolovy hry Vladimír III. stupně, Ženitba, Revizor, Hráči pocházejí z poloviny třicátých let. Monumentální dílo Mrtvé duše (první svazek 1842) zůstalo nedokončeno, když Gogol pokračování nejdříve v roce 1845 a pak těsně před smrtí spálil.

Hraje se jen o záchranu

Husarský kousek se povedl Z ostudy kabát Nevhodná reklama

Řešení se odkládá

Ohlédnutí
za Rozloučením

Závěr první etapy
vyšetřování skandálu

Vedoucí výroby a jevištních provozů: ing. Ivan Bílek. Vedoucí jevištních provozů Stanislav Janeček. Vedoucí výroby kostýmů: Eliška Zapletalová. Vedoucí dekoračních dílen: Markéta Kuhová. Jevištní mistři: Václav Plachý, Přemysl Kirschner. Mistr osvětlení: Arnošt Janěk. Mistr zvuku: Marie Krejčí. Mistr vlásenkárny: Jindra Kučajová. Mistr rekvizitárny: Eva Wiesnerová. Mistr garderoby: Zlata Nezhybová.

Program vydalo Státní divadlo Ostrava, nositel Řádu práce. Redakce: Martin Velíšek. Výtvarník: Marta Roszkopfová. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p. provoz 21, Ostrava 1, Novinářská 7, R 710730, t. 30098177. Veskerá práva k provozování tohoto díla zastupuje DILIA Praha. Cena programu 1,50 Kč.

NEPRODEJNĚ

Nic se nezměnilo
Užili jsme si
o vitamínu C